

Pohřeb a hřbitov v legislativě Kodexu kanonického práva s přihlédnutím k právu České republiky.

Kanonicko-právní studie analyzuje církevní záruky pietní ochrany lidských pozůstatků a ostatků včetně míst, kde jsou pohřbeny nebo uloženy. Zaměřuje se na vznik a dějinné souvislosti církevního hřbitovního a pohřebního práva v západní Evropě s přihlédnutím k sekulárnímu právu v českých zemích. *Ius sepeliendi* a *ius funerandi* mají původ v respektu k obecné lidské podstatě, a to v obou směrech, jak ve vztahu k zemřelé osobě, tak ve vztahu k osobám pozůstalým.

Dále se studie zabývá kanonickoprávními aspekty církevního pohřbu. Pohřeb je v římskokatolické církvi chápán jako nesvátočný liturgický akt spojený s udílením některých svátostí a svou symbolikou ukazuje na křesťanskou naději zmrtvýchvstání s Kristem. Právo na církevní pohřeb mají především zemřelí katolíci, a to i ti, se kterými byly za života vážné právně pastorační problémy, pokud před smrtí projeví známky kajícího srdce. Funkce křesťanského pohřbu spočívá v završení dosavadního společenství pozůstalých se zesnulým a upevnění naděje na opětovné setkání ve vzkříšení. Tradiční pohřební rituály pohanských národů se díky křesťanské víře ve zmrtvýchvstání změnila ve vyjádření naděje na život věčný.

Předkládaná studie nabízí seznámení se současnou právní úpravou kremace v legislativě obou západních kodexů kanonického práva, jak z roku 1983, tak z roku 1917. Autor popisuje hlavní trendy pohřbívání v kostele, na hřbitově a v krematoriu, podle církevních a občanských předpisů v historické posloupnosti a porovnává vztah dvou normativních systémů (právo kanonické – české právo sekulární).

Metodou práce byla analýza a komparace vycházející z originálních kanonických textů vydaných v uvedených edicích a kodexech. Kodex kanonického práva obsahuje o pohřbu a hřbitovech pouze základní normy. Praktický způsob provedení pohřebních obřadů pak stanoví liturgické knihy. Normy Kodexu se zpravidla týkají toho, kdo je odpovědný za provádění pohřebních obřadů a žehnání hřbitova, kdy a kde se pohřeb může konat, kdo může být pohřben z kostela apod. Kromě shora zmíněných pramenů autor využil rovněž instrukcí a direktářů, které pocházejí z různých úřadů Apoštolského stolce. Instrukce a direktáře z 19. a 20. stol. zakazující a povolující kremaci byly přeloženy do českého jazyka v příloze práce. Autor čerpal i z konkrétních norem, které byly stanoveny biskupskou konferencí, jednotlivým biskupem pro jeho diecézi nebo dokonce pro jednu farnost.

V tabulkách a grafech je uvedený vývoj a poslední dostupná statistika počtu církevních pohřbů a hřbitovů v ČR.

Jako i v jiných disciplínách kanonického práva zachycují oficiální zákony a liturgické předpisy upravující církevní pohřeb pouze část celé problematiky. Autor upozorňuje na obrovský podíl relativity a proměnlivosti v dílčích pravidlech, zvycích a normách a pokouší se o hlubší zdůvodnění pohřbívání do země z teologického hlediska. Společně s církevním hřbitovem má kanonická forma pohřbu pomoci zachovat „dobrou památku“ na zesnulého, což má v katolické komemoraci nejen význam reprezentativní, ale také soteriologický. Jen ten, kdo je zachován v paměti budoucích generací komunikujících s Bohem, má naději, že jeho duše najde mocné přímluvce, kteří pomocí platných prostředků (obětování mše svaté, modliteb, almužen, odpustků) zkrátí jeho očistnou cestu.